

RADIKALE VENSTRE

Økologi plan

Radikale Venstres folketingsgruppe - september 2007

19. februar 2008

Radikal Økologiplan

Resumé

Efterspørgslen efter økologiske fødevarer er stærkt stigende i både Danmark og i udlandet. En positiv udvikling, der viser, at flere og flere forbrugere vil have renere og sundere kvalitetsfødevarer. Til gavn for dem selv, for dyrene og for miljøet. Desværre kan dansk landbrug ikke matche den stigende efterspørgsel. For fjerde år i træk er antallet af økologiske bedrifter reduceret, det økologiske produktionsareal svundet og udbuddet af økologiske fødevarer begrænset.

Det Radikale Venstre ser et kæmpe potentiale i økologi. Derfor fremlægger vi en ny dansk økologiplan, der skal sikre Danmark en bæredygtig landbrugsproduktion, som er økonomisk fremadrettet.

Vores vision er, at Danmark skal være verdens førende økologiske fødevarereproducent. Danmark skal producere de sundeste, mest velsmagende og mest bæredygtige fødevarer. Økologi skal være Danmarks svar på Sveriges Volvo, Finlands Nokia og Belgiens chokolade.

Målsætningen for år 2023 er, at:

- 25 % af landbrugsarealet skal være økologisk
- Markedsandelen for økologiske fødevarer skal udgøre 25 %
- Eksporten af økologiske fødevarer skal udgøre 2-3 mia. kr.

Visionen og målsætningen er meget ambitiøs og kræver derfor radikale virkemidler for at blive indfriet. Derfor vil vi styrke alle led i den økologiske produktionskæde fra marken til markedet og alle led i videnskæden fra forskning til forbrugerinformation. Hertil skal der investeres mere end 13 mia. kr. over de næste 16 år. Samtidig skal lovgivningen forbedres.

Økologiplanen skal primært finansieres via EU's landdistriktsmidler.

Indledning

Økologisk salg er i kraftig vækst. Både i Danmark og på verdensmarkedet stiger efterspørgslen på økologiske fødevarer voldsomt. En positiv udvikling, der viser, at flere og flere forbrugere vil have sundere fødevarer uden pesticid- og medicinrester, rent drikkevand og samtidig have sikkerhed for, at dyrene har haft et godt liv.

Desværre kan dansk landbrug ikke matche den stigende efterspørgsel. Fra 2002 til 2006 er det gået tilbage for det økologiske landbrug i Danmark. Antallet af økologiske bedrifter er faldet, det økologiske produktionsareal er svundet, og udbuddet af økologiske varer er begrænset af manglende omlægning til økologisk drift¹ (se bilag 1).

Selvom nye tal fra Fødevarerministeriet viser, at det økologiske produktionsareal forventes at vokse med omkring 10.000 hektar i år², er der stadig lang vej igen for at kunne imødekomme forbrugernes efterspørgsel og endnu vigtigere: at vende udviklingen til en bæredygtig landbrugsproduktion.

Det Radikale Venstre ser et kæmpe potentiale i økologisk landbrug. Vi har en vision for Danmark og en plan for det økologiske landbrug, som kan iværksættes fra 2008.

Vision

Danmark skal være verdens førende økologiske fødevarerproducent. Vi skal producere de sundeste, mest velsmagende og mest bæredygtige fødevarer. Økologi skal være Danmarks svar på Sveriges Volvo, Finlands Nokia og Belgiens chokolade. Det er Det Radikale Venstres vision for dansk landbrug. Intet mindre.

Visionen er, at Danmark skal være verdens førende økologiske fødevarerproducent.

Danmark skal satse på økologi af både værdimæssige og samfundsøkonomiske grunde.

De værdimæssige grunde er nærliggende. En økologisk produktion tager, i forhold til en konventionel produktion, udpræget hensyn til mennesker, dyr og miljø. Flere og flere undersøgelser peger på, at økologiske fødevarer er sundere end konventionelle på en lang række områder. Husdyrene har et godt liv, og vilde dyr og planter trives bedre på og omkring økologiske arealer. Grundvandet skånes for skadelige kemiske stoffer, og der anvendes ingen energikrævende kunstgødninger. En økologisk produktion kan samtidig skabe fornyet aktivitet og liv landdistrikterne.

De samfundsøkonomiske grunde er også tungtvejende. Landbruget står for knap 20 % af den danske vareeksport og har derved stor samfundsøkonomisk betydning.³ Den stigende konkurrence fra lande med lave lønninger og lempelige krav til miljø og fødevarerhygiejne samt den fremtidige afvikling af EU's landbrugsstøtte stiller

¹ Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2007): Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2006, autorisation og produktion.

² Fødevarerministeriets hjemmeside:

<http://www.fvm.dk/Default.asp?ID=11046&M=News&PID=161372&NewsID=4710>

³ Danmarks Naturfredningsforening (2005): Kan dansk landbrug betale sig? Antologi om landbrugets samfundsøkonomiske betydning i miljøperspektiv.

dog stigende krav til dansk landbrugs konkurrenceevne. Men hvordan konkurrerer Danmark med lande, hvor lønninger og miljøkrav er helt i bund?

Svaret er: Ved at satse på kvalitet og bæredygtighed. Hvis vi skal være forrest, skal vi turde gøre noget, de andre ikke gør. Vi skal være unikke. Og det gør vi ved at satse på økologien. Danmark skal producere verdens sundeste, mest velsmagende og mest bæredygtige fødevarer. Efterspørgslen er der.

Samtidig skal vi udvikle bæredygtige teknologier og løsninger i landbruget, som øger produktiviteten i den økologiske produktion. Det vil skabe grundlag for en prisreduktion, så alle får råd til at købe økologiske fødevarer. En øget produktivitet vil ligeledes give dansk landbrug konkurrencefordele på verdensmarkedet. Det skal være Danmark, der har de bæredygtige løsninger i en fremtid, hvor miljø og klima står højt på den globale dagsorden.

Derfor skal Danmark udnytte den markedssituation, hvor efterspørgslen er i kraftig vækst. Staten skal innovere og stimulere markedet ligesom, da vi satsede på vindmølleindustrien. Eller da vi støttede udviklingen af kreative filmproducenter. I dag er vindmølleindustrien og danske film nogle af vores ypperste stoltheder. Det skal økologiske fødevarer også være.

Visionen er derfor både etisk og økonomisk nødvendig. Men det kræver mod at gå forrest i udviklingen. Og først og fremmest politisk vilje.

Målsætning

Det Radikale Venstre ønsker en markant stigning i produktion og afsætning af danske økologiske fødevarer.

- Inden 2023 skal 25 % af landbrugsarealet i Danmark være økologisk, hvilket svarer til mere end en firedobling af det nuværende økologiske areal på omkring 6 %. På længere sigt er målet, at 90 % af landbrugsarealet er økologisk.
- Inden 2023 skal økologiske fødevarer have en markedsandel på 25 % på hjemmemarkedet, hvilket svarer til mere end en firedobling af den nuværende markedsandel på omkring 6 %.
- Inden 2023 skal eksporten af økologiske fødevarer udgøre 2-3 mia. kr., hvilket er 5-7 gange så meget som i dag, hvor den udgør omkring 400 mio. kr.⁴

Målsætningen for landbrugsarealet anvendes som et mål for produktionsforøgelsen og kan desuden knyttes direkte til miljøforbedringer i jord og grundvand. Målsætningerne for markedsandelen og eksporten anvendes som mål for afsætningen i den økologiske fødevarerektor. Målsætningerne sikrer tilsammen en sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af økologiske fødevarer.

Målsætningen for år 2023 er, at 25 % af landbrugsarealet er økologisk, markedsandelen for økologiske fødevarer er 25 % og eksporten af økologiske fødevarer udgør 2-3 mia. kr.

⁴ Danmarks Statistik

Virkemidler

Visionen og målsætningerne er meget ambitiøse og kræver derfor radikale virkemidler for at blive indfriet. At være verdens førende økologiske fødevarerproducent kommer ikke kun i kraft af politiske initiativer, men af nytænkning, initiativ og investering fra både private virksomheder, organisationer, offentlige institutioner, forbrugere og borgere.

Det Radikale Venstre vil styrke alle led i den økologiske produktionskæde fra marken til markedet og alle led i videnskæden fra forskning til forbrugerinformation. Hertil vil vi investere over 13 mia. kr. over de næste 16 år. Samtidig skal lovgivningen forbedres.

Forenkling og forbedring af økologiregler og kontrol

Nogle af de eksisterende regler kan virke hæmmende for den økologiske produktion uden gavn for miljø, dyr eller mennesker. Troværdigheden i de økologiske produktionsregler er forudsætningen for udviklingen af den økologiske produktion og for forbrugernes tillid til de økologiske varer. Derfor er det helt afgørende, at de danske økologiregler, tilskudssystemet og kontrollen forbedres, så de fremmer den økologiske produktion bedst muligt.

- En revurdering af regelgrundlaget på de økologiske produktionsområder, som halter i dag, f.eks. på frugt- og fjerkræområdet.
- Indførelse af en særlig grænse for kalvepræmie for jerseykvæg på 140 kg, så det bliver muligt for jerseyproducenter at få kalvepræmier på lige fod med andre kvægproducenter. Midlerne skal gå fra den samlede pulje.
- En forenkling af økologikontrollen hos økologiske producenter, som i dag oplever et unødigt stort papirarbejde i deres egenkontrol af økologiske råvarer, samt en mere risikobaseret kontrol.
- Nye bevillinger til økologikontrollen i takt med udvidelse af areal og antal af virksomheder med økologisk produktion.

Støtte til omlægning

Alt for få landmænd vælger at omlægge til økologisk produktion, hvilket svækker udbuddet af økologiske fødevarer. Der er en rivende strukturudvikling i gang, hvor selvejede landbrug er under pres, og hvor fondsejede landbrug vinder frem. Yngre landmænd har meget svært ved at etablere sig. De økologiske landmænd, som af miljøhensyn har behov for mere jord i forhold til deres husdyrproduktion, er i en svær konkurrence med konventionelle producenter.

Derfor skal staten yde økonomisk støtte til de landmænd, der vælger at omlægge til økologisk produktion.

- Etablering af engangs-nyplantningsstøtte til økologisk frugt- og bærproduktion, så der kan etableres nye arealer med frugt- og bærsorter, der er velegnede til økologisk produktion. Der ydes et tilskud på 50 % af udgifterne. Der afsættes 5 mio. kr. årligt i 10 år. I alt 50 mio. kr.
- Etablering af en jordfond, der kan sikre fastholdelse og udvidelse af de økologiske arealer ved, at yngre landmænd kan købe gårde eller yderligere jord i forbindelse med omlægning til økologi. Statens krav skal være, at arealerne forbliver økologisk drevet i 99 år. Der afsættes 500 mio. kr. i 10 år. I alt 5 mia. kr.

- Yderligere midler til økologisk omlægningsstøtte og miljøbetinget støtte til de nye arealer, som følge af en udvidelse af det økologiske areal. Der afsættes 150 mio. kr. årligt i 10 år. I alt 1,5 mia. kr.

Uddannelse og rådgivning

Den svækkede økologiske produktion er også påvirket af mangel på uddannede økologiske landmænd og kvalificeret arbejdskraft i den økologiske produktion. Desuden er landbrugsrådgivningen vigtig, da den sikrer en hurtigere vidensoverførsel fra forskningen.

- Styrkelse af den økologiske landbrugs- og fødevareruddannelse. Den omfatter uddannelse af slagtere, bagere, storkøkkenledere m.m. Der afsættes 10 mio. kr. i 10 år. I alt 100 mio. kr.
- Etablering af en Organic Academy med efteruddannelse af kokke, kantineledere, butikspersonale, lærer m.fl. i økologi. Der afsættes 5 mio. kr. årligt i 5 år. I alt 25 mio. kr.
- Landbrugsrådgivningen skal styrkes inden for områderne svin, fjerkræ, frugt og grønt. Der afsættes 5 mio. kr. årligt over 10 år. I alt 50 mio. kr.
- Den eksisterende brede rådgivnings- og informationsindsats for fremme af omlægning til økologi støttes med 5 mio. kr. i 5 år. I alt 25 mio. kr.

Forskning, forsøg og udvikling

Der skal afsættes midler til forskning og udvikling af økologisk produktion. Det er helt essentielt, at der udvikles teknologier og løsninger, som sikrer større produktivitet for den enkelte landmand og prisreduktioner for forbrugerne. Udover udvikling og effektivisering af den bæredygtige landbrugsproduktion skal der skabes et videnskabsmæssigt grundlag for at producere økologiske fødevarer af høj kvalitet. Teknologierne kan desuden smitte af på dansk konventionel produktion og danne basis for eksport.

- Etablering af 10 store forsøgsprojekter, hvor der forskes i og afprøves teknikker, som er direkte anvendelige i den økologiske landbrugsproduktion. Projekterne skal køre i samarbejde med landmænd, som skal kunne søge om at medvirke i forsøgene. Der afsættes 10 mio. kr. i 10 år. I alt 100 mio. kr.
- Fonden for Økologisk Landbrug styrkes med yderligere midler til udviklingsarbejde i økologisk fødevarerproduktion. Der afsættes 10 mio. kr. årligt over 10 år. I alt 100 mio. kr.
- Det økologiske forskningsprogram FØJO III følges op med en FØJO IV fra 2010. Der afsættes 40 mio. kr. årligt i 10 år. I alt 400 mio. kr.

Markedsinnovation, markedsføring og forbrugerrådgivning

Den økologiske sektors markedsinnovation og markedsføring skal styrkes. Økologiske fødevarer skal brandes som innovative, udfordrende og unikke. Som et led heri skal forbrugernes viden om økologiske fødevarer styrkes.

- Støtte til markedsinnovation, herunder alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde, og økologisk markedsføring. Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 10 år. I alt 100 mio. kr.
- Den økologiske fødevarerproduktion skal placeres centralt i Fødevarerministerens nye indsatsområde "Smagen af Danmark".
- Økologiske fødevarer skal have en central rolle, på linje med vindmøller, i den kommende PR kampagne for Danmark. I alt 20 mio. kr.

- Forbrugerrådgivningen skal øges. Der kan f.eks. sættes kameraer op ved køledisken, hvor forbrugerne kan se, hvordan produktionen foregår. I alt 40 mio. kr.

Offentlige indkøb

Staten skal stimulere afsætningen af økologi i den offentlige sektor. De statslige institutioners indkøb skal være økologiske og regioner og kommuner skal tilskyndes til at vælge økologisk via en række tilbud.

- Økologiske råvarer skal udgøre 90 % af alle råvarer, der anvendes i mad til skolebørn og børn i daginstitutioner i 2023. Der etableres obligatoriske madordninger i børneinstitutioner, og det skal være attraktivt for institutionerne at vælge økologisk mad. Der afsættes 50 mio. kr. årligt i 10 år til etableringsudgifter, efteruddannelse og meget lidt til råvareudgifter, som er en relativ mindre post. Institutionerne kan søge midler fra denne pulje, der er på i alt 500 mio. kr., hvis de vælger at have økologiske madordninger.
- Økologiske fødevarer skal indgå centralt i Miljøministeriets grønne indkøbskampagne overfor kommuner og private virksomheder. Der afsættes 3 mio. kr. over 10 år. I alt 30 mio. kr.

Andre virkemidler

De beskrevne virkemidler skal dog ikke stå alene. Inden for rammerne af de 13 mia. kr. er der stadig mulighed for at realisere nye ideer og initiativer fra både private virksomheder, offentlige institutioner og borgere frem mod 2023.

Virkemidlerne er:

- **Bedre lovgivning**
- **Over 13 mia. kr. til:**
- **Støtte til omlægning til økologisk produktion**
- **Bedre uddannelse og rådgivning**
- **Styrket forskning, forsøg og udvikling**
- **Øget markedsinnovation, markedsføring og forbrugerrådgivning**
- **Offentlige økologiindkøb**

Finansiering

Økologiplanen skal primært finansieres via EU's landdistriktsmidler.

EU's landbrugsministre vedtog den 26. juni 2003 en gennemgribende reform af den fælles landbrugspolitik, Juni-reformen. En vigtig del af reformen er den såkaldte graduering, hvor den direkte landbrugsstøtte (hektarstøtte og dyrepræmier) gradvist overføres til støtte til udviklingen af landdistrikterne. Formålet med gradueringen er at markedsorientere landbruget og at skabe en bæredygtig udvikling af og innovation i landdistrikterne.

Gradueringen er fastlagt til 5 % i 2008 og 2009, og sammen med den statslige medfinansiering af EU's landdistriktsmidler på 50 % udgør de danske landdistriktsmidler 560 mio. kr. i både 2008 og 2009. Midlerne er øremærket udviklingen af landdistrikterne, og fordelingen fremgår af landdistriktsprogrammet 2007-2013⁵.

⁵ www.landdistriktsprogram.dk

I løbet af 2008 fremsætter Kommissionen forslag til ændringer af Juni-reformen, det såkaldte "sundhedstjek", og herunder evalueres den obligatoriske graduering på 5 %. I den forbindelse vil Det Radikale Venstre arbejde for gradvist at hæve den obligatoriske graduering til 15 % frem til 2014. Hermed frigøres yderligere ca. 1,1 mia. kr. årligt fra 2014 fra den direkte landbrugsstøtte, og disse skal anvendes målrettet til udvikling af økologisk fødevarerproduktion.

Muligheden for at modulere landbrugsstøtten kan formentlig tages i brug fra 2010. I finansloven for 2008 og 2009 vil Det Radikale Venstre søge afsat midler til en indfasning af forslagene i økologiplanen.

Fra 2008 til 2023 overføres således i alt over 13 mia. kr. til udvikling af økologisk fødevarerproduktion. Desuden vil Det Radikale Venstre arbejde for at reducere den statslige medfinansiering af landdistriktsmidlerne således, at de samlede midler til landbrugsstøtten mindskes.

Fordele ved økologi

Sundere fødevarer

De undersøgelser, der er lavet af sammenhængen mellem økologi og sundhed, peger på en række sundhedsmæssige fordele ved økologiske fødevarer.

- *Fødevarerne er renere.* I det økologiske landbrug anvendes ingen pesticider og hormonforstyrrende stoffer (stråforkortere), og i forarbejdningen af produkterne er det kun lovligt at bruge 38 af de 350 tilsætningsstoffer, der er tilladt i andre fødevarer. Derfor er der langt mindre risiko for at indtage sundhedsskadelige stoffer i økologiske fødevarer. Til sammenligning kan der f.eks. spores rester af pesticider i omkring en tredjedel af alle konventionelle planteprodukter.⁶
- *Mælk og mælkeprodukter er mere næringsrige.* Økologiske malkekøer skal have adgang til græsning minimum 150 dage om året. Fra græsset optager køerne en lang række fordelagtige stoffer, som kan måles i mælken. Ny forskning peger på, at økologisk mælk har et betydeligt højere indhold af CLA⁷ (en flerumættet fedtsyre), omega 3-fedtsyrer, fytoøstrogen og antioxidanter.⁸ Fedtsyrerne modvirker fedme, hjerte-karsygdomme og udviklingen af kræft. Fytoøstrogen kan virke forebyggende på hjerte-karsygdomme, udviklingen af kræft, knogleskørhed samt andre hormonafhængige tilstande. Antioxidanter virker som et forsvarsværk mod skadelige påvirkninger af organismens celler.⁹
- *Frugt og grønt indeholder flere vitaminer, kostfibre, sekundære stoffer mv.* Undersøgelser har vist, at der er flere vitaminer, mineraler og kostfibre i økologisk frugt og grønt. Det skyldes, at de økologiske afgrøder har et højere indhold af tørstof og mindre indhold af vand pga. det lave gødningsniveau. Samtidig er indholdet af såkaldte sekundære stoffer

⁶ Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (2001): Økologiske fødevarer og menneskers sundhed.

Rapport fra en vidensyntese udført i regi af Forskningsinstitut for Human Ernæring, KVL.

⁷ CLA er en forkortelse af "conjugated linoleic acid" på dansk konjugeret linolsyre.

⁸ Nyhedsbrev fra Forskningscenter for Økologisk Jordbrug. Marts 2007

⁹ Danmarks Aktive Forbrugere (2004): Økologi og sundhed. Sundhedsfordele ved økologiske fødevarer.

betydeligt højere i økologisk frugt og grønt. Sekundære stoffer er forsvars-, farve- og aromastoffer, og de udvikles naturligt i den langsomme vækst.¹⁰

Desuden vil et renere miljø i sidste ende betyde et bedre helbred for os.

Større dyrevelfærd

Økologiske husdyr trives bedre, fordi de har forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov. De har god plads i stalden, får sundt økologisk foder, har adgang til motion og frisk luft mv. Derfor er der f.eks. heller aldrig fundet skuldersår i økologiske besætninger.¹¹ Økologiske dyr har også vist sig at have et bedre immunforsvar end konventionelle dyr.¹²

Et renere miljø og naturforbedringer

I og med at der ikke anvendes pesticider eller kunstgødning i økologisk jordbrug, er risikoen for nedsivning af nitrat, fosfor og kemiske stoffer til grundvand og overfladevand mindre. Økologisk jordbrug sikrer derved både renere grundvand og et sundere vandmiljø i vandløb, søer og fjorde. Hermed spares udgifter til rensning af grundvand mv. Desuden trives vilde dyr bedre på økologiske marker end arealer, der sprøjtes med pesticider mv. Derfor ses en større variation af både planter og dyr på og omkring økologiske arealer.¹³

Mindre CO₂-udledning

Landbruget er ansvarlig for 20 % af den samlede danske tilførsel af drivhusgasser til atmosfæren. Tilførslen stammer fra metan fra husdyrene, lattergas fra kvælstofgødningen samt fra landbrugets energiforbrug, transport og fremstilling af kunstgødning. Fremstilling af kunstgødning til konventionelle bedrifter er meget mere energikrævende end husdyrgødning, som benyttes af økologerne. Ved at satse økologisk anvendes ingen energikrævende kunstgødninger og CO₂ udledningen reduceres.¹⁴

Mere liv i landdistrikterne

Der er blevet mindre liv i landdistrikterne. Mange små landbrug under 50 hektar er siden 1985 nedlagt. Til gengæld er antallet af store bedrifter med over 100 hektar blevet mere end fordoblet.¹⁵ Landbrugets bidrag til beskæftigelsen og indtjeningen i landdistrikterne er blevet mindre og mindre, og i dag er det i høj grad byerhverv, der sikrer indtjening og beskæftigelse på landet. En øget økologisk produktion vil bremse og i nogle områder vende denne udvikling. Den økologiske produktions satsning på kvalitet giver et bedre grundlag for økonomisk bæredygtige landbrug, og er et godt alternativ til satsning på en strukturudvikling med færre, større gårde, der satser på kvantitet frem for kvalitet. Økologisk produktion har en højere værditilvækst og kan skabe flere arbejdspladser i tyndt befolkede områder. Hobbylandmanden, deltidslandmanden og heltidslandmanden vil alle kunne bidrage til lokalt forankrede erhvervsaktiviteter. Samtidig kan den smukke natur, gårdbutikkerne og egnsprodukterne skabe grundlag for turisme og aktivitet.

Et konkurrencedygtigt erhverv

¹⁰ Danmarks Aktive Forbrugere (2004): Økologi og sundhed. Sundhedsfordele ved økologiske fødevarer.

¹¹ Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, FLF alm. del - Svar på Spørgsmål 65, Offentligt

¹² Nyhedsbrev fra Forskningscenter for Økologisk Jordbrug. Februar 2005 nr. 1

¹³ Tybirk, Knud og Alrøe, Hugo Fjelsted (2001): Naturkvalitet i økologisk jordbrug. Forskningscenter for økologisk jordbrug.

¹⁴ Danmarks Naturfredningsforening (2005): Kan dansk landbrug betale sig? Antologi om landbrugets samfundsøkonomiske betydning i miljøperspektiv.

¹⁵ Miljøministeriet (2001): Natur og Miljø 2001 - Udvalgte indikatorer

Landbruget står for knap 20 % af den danske vareeksport. Gennem den internationale afsætning skabes en betydelig valutaindtjening, som har stor samfundsøkonomisk værdi.¹⁶ Men den stigende konkurrence fra lande med lave lønninger og lempelige miljøkrav og den fremtidige afvikling af EU's landbrugsstøtte stiller stigende krav til dansk landbrugs konkurrenceevne. Hvis Danmark skal klare sig i konkurrencen, må vi konkurrere på kvalitet og bæredygtighed frem for kvantitet og pris. Danmark skal finde sin egen niche. Ved at producere verdens sundeste og mest velsmagende økologiske fødevarer bliver Danmark helt unik.

Både på hjemmemarked og eksportmarked er efterspørgslen efter økologiske varer steget markant de senere år. I 2006 steg salget af økologiske fødevarer i detailhandlen med 18 procent, og i år forventer Økologisk Landsforening en vækst på 25 procent på baggrund af en række nye aftaler med detailhandelen om bredere sortiment og markedsføring. Den kraftige stigning i efterspørgslen mærkes ude hos de økologiske producenter, der ikke kan følge med. Butikskæder fra det meste af Europa står i kø for at købe flere økologiske mejeriprodukter fra Danmark. Men mange af dem går forgæves, for mejerierne kan ikke følge med efterspørgslen.¹⁷

En videre udvikling og udbredelse af økologisk landbrugsproduktion kan fungere som innovationsområde i det samlede landbrug, som har glæde af ny teknologi, nye strategier for gødning og optimering af jordens frugtbarhed, og de økologiske producenters innovation i markedsføring og distribution. Økologiske producenter er spydspidsen i udviklingen af bl.a. abonnementssalg af frugt grønt og andre produkter direkte til døren, samarbejde mellem virksomheder om at opnå plads i detailhandelens hylder og fælles markedsføring blandt mindre virksomheder.

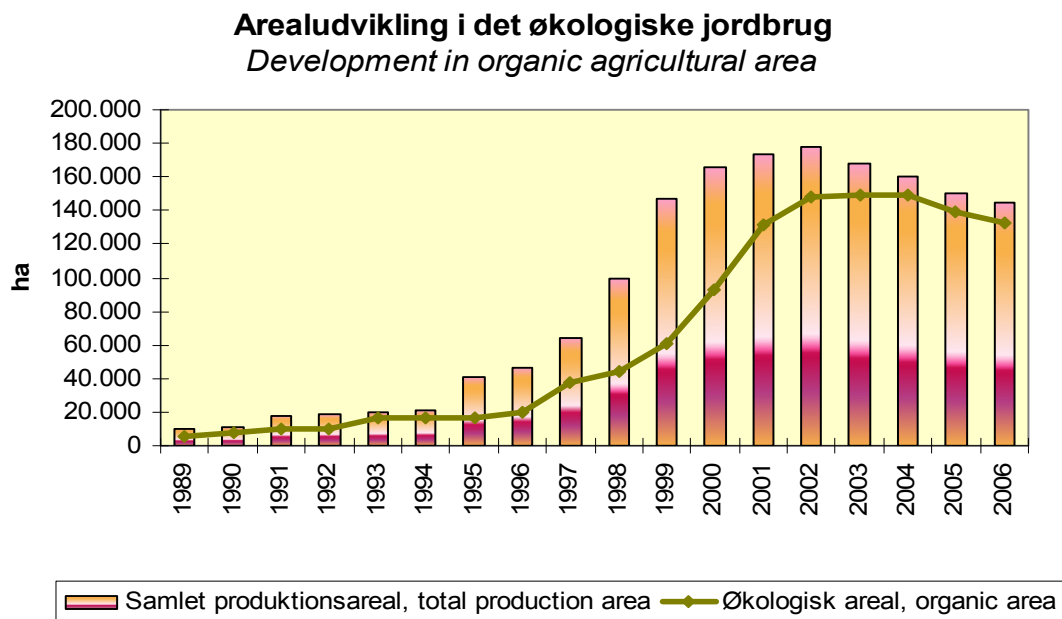
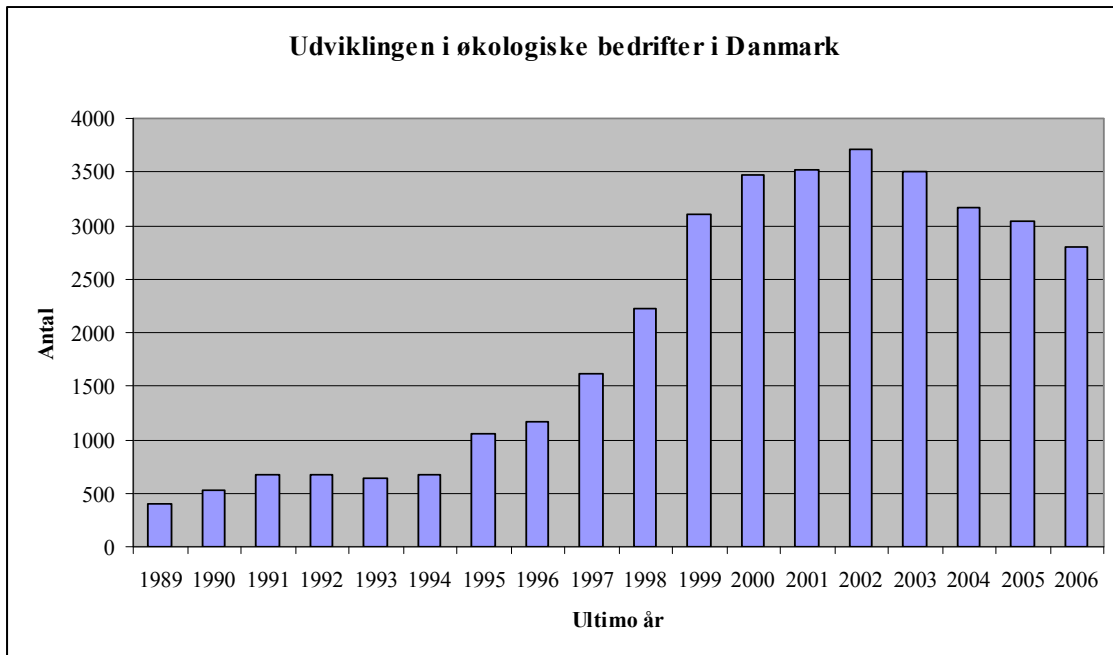
Staten som lokomotiv

Der er en markedssituation, hvor efterspørgslen er stigende og udbuddet er faldende. Ved at stimulere udbud og kvalitetsudvikling har Danmark en enestående mulighed for at blive førende aktør på et eksportmarked, der er i stor vækst. Danmark har i forvejen den største økologiske markedsandel på hjemmemarkedet end nogen andre lande i EU. Det er et solidt grundlag for eksport. Der skal udvikles miljøvenlige teknologier og løsninger i landbruget, så Danmark kan stå stærkt på markedet. Og markedsføring af Danmark som den førende økologiske fødevarerproducent vil understøtte Danmarks image som et land med rent miljø og rene kvalitetsprodukter og som et innovativt og fremtidsorienteret land.

¹⁶ Danmarks Naturfredningsforening (2005): Kan dansk landbrug betale sig? Antologi om landbrugets samfundsøkonomiske betydning i miljøperspektiv.

¹⁷ Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2007): Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2006, autorisation og produktion.

Bilag 1

Kilde: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2007): Statistik over økologiske jordbrugsbedrifter 2006, autorisation og produktion.